

GROEN IN GOES

Sinds 7 april 2021 is het kerkgebouw van vrijzinnig protestanten en doopsgezinden aan de Westwal in Goes een groene kerk. Landelijk werkt ds. Waldemar Epp aan duurzaamheid bij de doopsgezinden.

door Kees Posthumus

Doopsgezinden en vrijzinnig protestanten doen in Goes bijna alles samen. Ruim een jaar geleden stelde oud-scheikundeleraar Joop van Ruler (71) aan het gezamenlijke kerkbestuur voor om groene kerk te worden. Van Ruler: 'Dat viel in goede aarde, waarna ik er onmiddellijk iemand bij zocht. Het moet geen eenmanshobby van mij zijn, maar gedragen worden door de gemeente. Gelukkig besloot Mineke van der Male mee te gaan doen. Samen vormen wij de werkgroep groene kerk, klein maar dapper. Er komt veel op ons af. Je kunt het zo groot maken als je wilt. De website van GroeneKerken geeft talloze mogelijkheden om actief te zijn. Dat richt zich zowel op duurzaamheid als op gerechtigheid, die twee thema's hangen samen. Groene kerk zijn betekent niet dat je 100% milieuvriendelijk bent, wel dat je elk jaar een stap in de goede, groene richting zet. Wij waren al goed op weg. De doopsgezinde kerk was overgestapt van de ING naar de Triodosbank, een groene keuze. De lampen waren al vervangen door LED-lampen. In de kerkzaal kwam een laminaatvloer, om beter te isoleren. Vanaf nu kopen we Fair Trade voedsel in bij de Wereldwinkel. De oogstdienst van dit jaar staat in het teken van deze stap.'

Doopsgezind WereldWerk

Ds. Waldemar Epp, doopsgezind predikant in Noord-Holland, is voorzitter van de landelijke Stichting Doopsgezind WereldWerk. Daarbinnen functioneert een werkgroep duurzaamheid. De groep is klein en werd door corona belemmerd in haar werkzaamheden. Epp hoopt op een spoedige en effectieve doorstart. Epp: 'Het past binnen de doopsgezinde traditie om zorgvuldig en met eerbied om te gaan met je medemens en met de schepping. De verantwoordelijkheid die wij voor de schepping hebben weegt zwaar: de aarde niet overheersen, maar goed beheren. Dat heeft een internationale dimensie. Een geestverwante stroming zijn de Amish, die proberen op Bijbelse gronden te leven. Zij kennen bijvoor-

beeld een soort sabbatsjaar, waarin de grond zes jaar wordt bewerkt en daarna een jaar braak ligt. De doopsgezinden zijn één grote familie, verspreid over alle continenten. Doopsgezinden elders in de wereld, onze broeders en zusters, lijden zwaarder dan wij onder de klimaatcrisis.'

Jam

Van Ruler is binnen zijn kerk ook actief voor de Voedselbank in Goes. Hij plukt peren, raapt noten en maakt jam van bramen en bessen uit zijn tuin. Ook dat hoort bij een groene kerk: voor gerechtigheid, tegen verspilling van voedsel. Waarom doet hij wat hij doet? 'Aan de ene kant zit het in mij. Mijn ouders waren gereformeerd. Ik denk dat ik van huis uit meekreeg dat je moet proberen op een goede manier in het leven te staan, het goede te doen. Sommige vrijzinnigen weten zeker dat God niet bestaat. In andere kerken weten ze zeker dat God wel bestaat. Voor mijn handelen in deze wereld maakt dat niet zo gek veel uit. Wij mensen zijn zelf verantwoordelijk voor ons handelen en de toekomst van de aarde. Ik word geïnspireerd door de Bijbel. Als jongeman weigerde ik dienst, onderbouwd met Bijbelse overwegingen. Als je de teksten over vreemdelingen, weduwen en wezen hoort, weet je wat je te doen staat: opkomen voor gerechtigheid. Wat multinationals doen is niet in overeenstemming met de christelijke traditie: alle bezit wordt opgehoopt en de rijken worden rijker. Christenen zouden daar tegen moeten zijn. Ik zeg het eerlijk: ik ben geen lezer. Met moeite worstelde ik een boek van predikant Egbert Rooze over het Marcus-evangelie door. Ik kwam tot de helft, maar werd erdoor

'Het moet geen eenmanshobby zijn, maar gedragen worden door de gemeente'

Joop van Ruler

gegrepen en geïnspireerd. In zijn optiek wordt Marcus een politiek manifest, een pamflet tegen de onderdrukkers. In mijn eigen gemeente vind ik het soms een tikkie te spiritueel. Bidden is voor mij geen dagelijkse praktijk. Ik heb ook moeite met het Avondmaal. Kort door de bocht gezegd: ik deel liever écht dan symbolisch. Daarmee ben ik in ons kerkje een minderheid.'

Voetafdruk

Epp raakte bij de werkgroep duurzaamheid betrokken als theologisch adviseur. 'Ik hield inleidingen over kernwoorden uit de Bijbel die een rol kunnen spelen in het denken over duurzaamheid. Zo kan een begrip als "doortocht" helpen en veerkracht geven om de klimaatcrisis te doorstaan en opnieuw te beginnen. Het is onze verantwoordelijkheid om dienstbaar te zijn aan de schepping waarvan wij deel uitmaken. Zoals de koning in de Bijbelse traditie de hoogste dienaar van het volk is zijn wij de hoogste dienaar van de schepping. Onze taak is om niet te onderdrukken, maar om op te bouwen in duurzaam dienaarschap. We werkten met de ecologische voetafdruk, die berekent welk effect jouw handelen heeft op de wereld, de natuur, de natuurlijke hulpbronnen. We begonnen dicht bij huis: de ecologische voetafdruk van WereldWerk. Heel praktisch: mensen reizen naar een bijeenkomst van WereldWerk. Kun

GroeneKerken bestaat in 2021 tien jaar

Een kerk mag zich groen noemen als zij actief aan de slag wil gaan met duurzaamheid, sociale rechtvaardigheid en het vergroenen van de eigen gemeenschap. Van een groene kerk wordt verwacht dat zij met haar leden ieder jaar één duurzame stap zet. Dit kunnen stappen zijn op het gebied van inkopen, omgaan met geld, geloof en inspiratie, beleid, energiebesparing, energieopwekking en omgang met natuur. Ons handelen en onze houding ten opzichte van de schepping heeft veel invloed op milieu en klimaat. Vanuit een besef dat de aarde van God is en er hoop is voor de schepping, willen groene kerken zoeken naar een manier van leven die hieraan recht doet. Als volgers van Jezus Christus willen we Zijn voorbeeld naleven, in verbondenheid met God, onze medemensen en de hele schepping.

Kerken en geloofsgemeenschappen die zich willen aansluiten bij GroeneKerken kunnen op de website terecht voor informatie en inspiratie. Het team van GroeneKerken verzorgt maandelijks een nieuwsbrief en organiseert activiteiten voor interkerkelijke ontmoetingen en inspiratie. www.groenekerken.nl

je bomen planten als compensatie voor de vervuiling die dat teweeg brengt? Of, in groter verband, hoe verantwoord je deelname aan de Mennonite World Conference, volgend jaar in Indonesië – niet persoonlijk, maar als doopsgezinden samen?'

Er zijn in Zeeland in totaal veertien groene kerken. Goes is de enige met een vrijzinnig-protestantse, doopsgezinde achtergrond. Geen van de vijf Noord-Hollandse doopsgezinde gemeenten die Waldemar Epp dient, zijn groene kerk. Epp: 'Ik tel onder mijn gemeenteleden veel boeren. Zij ervaren duurzaamheid als iets dat door de overheid wordt opgelegd. Het woord werkt als een rode lap op een stier. Aan de andere kant: zodra ik met hen in gesprek ga, merk ik hoe belangrijk het welzijn van hun vee en de kwaliteit van hun gewassen zijn. Die noties leven wel degelijk, maar zodra je het duurzaamheid noemt, slaat de sfeer om.'